

תפילת את

העם

ובכל זאת לא התירה ממשלת ישראל להזיז את המטבח... נשמע ונראה קול הדומיננטי... אני חושש כי השיקול הביטחוני (ותשעת הרמטכ"לים) "גוייס" עליידי הממשלה כדי להציב על יסודות מוצקים יותר את החלטתה. אשר נשענה על בסיס רעוע למדי. כי במשך שנים חונך העם שלא להרהר אחרי החלטה ששיקולי ביטחון מעורבים בה. למדו להצדיע לכל עניין שהריחה הביטחוני נודף ממנו... הממשלה עשתה בראש וראשונה עוול לעצמה. אמינות הודעותיה נפגעה, כאשר בה רה לצאת לקרב נגד כמה מאות מרוגיטים מאחורי גבם (הרחב מאוד) של תשעה רמטכ"לים של צה"ל."

איתן הבר, כתבו הצבאי של "יריעות אחרונות": "התירוץ כאילו שיקולי-ביטחון הם שהכתיבו בין השאר, את החלטת הממשלה... נקרא, נשמע ונראה דחוק ביותר. בוודאי שלא היה זה השיר קול הדומיננטי... אני חושש כי השיקול הביטחוני (ותשעת הרמטכ"לים) "גוייס" עליידי הממשלה כדי להציב על יסודות מוצקים יותר את החלטתה. אשר נשענה על בסיס רעוע למדי. כי במשך שנים חונך העם שלא להרהר אחרי החלטה ששיקולי ביטחון מעורבים בה. למדו להצדיע לכל עניין שהריחה הביטחוני נודף ממנו... הממשלה עשתה בראש וראשונה עוול לעצמה. אמינות הודעותיה נפגעה, כאשר בה רה לצאת לקרב נגד כמה מאות מרוגיטים מאחורי גבם (הרחב מאוד) של תשעה רמטכ"לים של צה"ל."

צל כבד על האמונה

אם היה צורך בדוגמה מוחשית לצורה בה פילגה פרשת בירעם את העם, היא ניתנה במיקרה של משפחת אלר, נ"י, מכפר-שמריהו.

היא — שולמית אלוני, ח"כית העבודה לשעבר, נושאת דגל הליברליות, מרא-

שולמית וראובן אלוני פילוג במשפחה

שוני המתקוממים במיפילגת העבודה נגד "מיטבחה של גולדה".

בעלה — ראובן אלוני, סגן מנהל מינהל מקרקעי ישראל, בעל ואשה החיים תחת קורת גג אחת, מנהלים חיי משפחה משר תפים.

ככל שנחשפו פרטי פרשת בירעם, התגלה ראובן אלוני כדמות השליטת המר"ז כזית בפרשה, כמי שמסר מידע מוטעה ומסולף לממשלה, שגרם בין-השאר לכך שחלק משרי הממשלה הסתמכו על מידע כוזב בהחליטם לא להתזיר את העקורים לבתיהם.

ראובן אלוני הוא מראשי הדוגלים באי החזרתם של העקורים. אמר הוא השבוע בין השאר: "תושבי בירעם ואיקרית אינם פליטים ועושים להם עוול אם מציגים אותם כך... אין ספק שפינויים ב-1948, היווה בשבילם טרגדיה. אך טרגדיות רבות אירעו כתוצאה ממלחמת העצמאות. את המיססה בעניין בירעם ואיקרית עוררו מיספר קטן של אנשים והנימוקים לכך אינם דווקא טובת העקורים, חבל שרבים וטובים מאורחי ישראל עזרו לניפוח ה"עניין ועודדו את העקורים להמשיך בהתנגדות לממשלה".

דברים אלה יכול היה ראובן אלוני להפנות בראש וראשונה לאשתו, שכתבה השבוע במדורה ב"יריעות אחרונות": "היום, למעלה מעשרים שנה לאחר אותם ימים, הכל מסכימים, כי לאנשי איקרית ובירעם נגרם עוול. עוול שיש לתקנו". הכל מסכימים, פרט לבעלה, כמוכן.

בדם ואש בירויני הליגה להגנה יהודית מתפללים על משתתפי תהלוכת הפליטים, בנקודת היציאה. הנפט מן הפלידים נשפך, גרם כמעט לתבערה. היתה זאת התקרית היחידה בתהלוכה זו, בה השתתפו 200 איש. למחרת היום התנפלו בירוינים על 15 צעירים שבאו להפגנת מפ"ם בכיכר דיזנגוף. אותה שעה הפגינו בכיכר גם 20 איש של מק"י, ובקצה השני 25 אנשי רק"ח. בעוד שבשבת הקודמת השתתפו למעלה מ-1000 איש במסע הגדול לבירעם, לפי קריאת הסופרים, העולם הזה ושיח, נענו 15 איש לקריאת מפ"ם למסע דומה שהתקיים בשבת האחרונה.

...כוכבי הפלנטה האחרת, כלומר, רוב שרי הממשלה, אינם מוכנים לוותר על הסטיכיה של מלחמת התשה פנימית, ובינתיים נשחת אופייה היהודי של המדינה לעינינו ולעיני אומות העולם.

מול התקפה זו התייצבו השורות. העכברים שהסתחרו מאז פרשת לבון יצאו מחוריהם. בהארץ קיבל על עצמו אברהם שווייצר להתמודד עם רשימתה של דליה רביקוביץ'. ברשימה בה קבע, כי "לגברת רביקוביץ' חסרים גם התבונה, גם אורך הרוח... הפגנת בורות ויוהרה ברבים לא מחזקת את מי שלמענם היא נחלצת למצ" רכה..." המשך שווייצר את התזוה של

רביקוביץ' ממשלת דודן

אלה שטענו כי הציונות מבוססת מראשי-תה על נישול.

כתב שווייצר: "מסתבר שיש למשוררת העברית דימוי אחר של יהודים ויהדות, שעיקרו רוך ורחמנות, ואומנם זוהי תדמית מושכת — ומסולפת ואי-הסתמכות במידות שוות. עם ישראל הוא עם עתיק ותולדותיו עשירות בגילגולים. אף עם יש" ראל החי בארצו או העומד לכבוש אר" תה, הוא עם עז ואכזר. החל בטבח שערך משה בסוגדים בעגל וכלה במיצווה מ" דאורייתא לגבי מה שצריך לעשות בעמים שישבו בארץ-ישראל לפני הכיבוש, מלאה המסורת היהודית הוכחות לנוקשות וקפאות

כתבה שולמית אלוני, במילים שניתן היה להפנותם ישירות אל בעלה: "גם אני חיה לקשר השתיקה, כמו רוב הנפשיות החצויות, הנקרעות בין האמונה הגדולה בצידקת המעשה הציוני לבין רצף של מעשים חריגים, המסילים צל כבד על אמונה והמעוררים את הביטחון בצידקת השיקול המניע מעשים אלה."

לא היה כל מקום לדאגה, למרות חיי לוקי הדעות הקוטביים ביניהם, לא יפרדו בני הזוג אלוני על רקע זה. שולמית אלוני נינתה המחשה לכך בישיבת מרכז מיפ"לגת העבודה, כשלא הצביעה בעד הצעת ההלטה של משה ארם, ששללה את הח"לטת הממשלה, אלא בעד ההצעה הפש"רנית.

ממשלת דודן

אחת הרשימות החריפות ביותר שפורסמו בפרשת בירעם היתה רשימתה של המשוררת דליה רביקוביץ', שהשתתפה בפגישה המארתונית של הסופרים ואנשי הרוח עם גולדה מאיר, בנושא עקורי בירעם, דליה, שרק לפני פחות משנה הסתמכה על מנהיגותו הכאריזמטית של משה דיין כנימוק שאין לבקרו משום ש"אין לו תחליף, כתבה במאמר, שפירסמה בהארץ:

"גברת ראש-הממשלה, בעלת הפנים הרגארות כיצוקות בסלע, כוח עמידתה גדול מכוחו של גודד גיבורי חיל. נראה כי מן החומר הזה קורצו הנפילים. אבל כשהעניין רה עלינו את מבטתה החד, היה נדמה שהיא רואה אוויר שקוף... כאישיות בולשביקית אופינית ואף דגולה, היא פשוט מאמינה שאין לנו מספיק דיוויזיות. הוולת הבלתי חמוש עתיקה שתעבור ממשלה זדון מן הוא בכלל נראה."

...גב' מאיר נראתה בעיני כאשה חסרת-רחרמים, שנונה, חדת-חושים, ויהדותה באותו ערב המצתה בחוכמת העם האידיית שהיתה בפי... ממשלת ישראל, הי מסרבת לעשות צדק למרוגיטים. איננה בעיני ממשלה יהודית אלא מכוח ייחוס הסבתא... אני מצטרפת היום לתפילה יהודית עתיקה שתעבור ממשלה זדון מן הארץ. בניגוד לראש-הממשלה שחלומותיה כבר התגשמו, יש לי עדיין כיסופי גאולה."

גולדה סוערת

וד בהחזרת העקורים... גולדה בעום: "הסערות של אורי אבנרי, דן בן-אמוץ, ע"מוס קינן וחבריהם — אינן משפיעות עלי כחוט השערה, אל תבוא אלי עם נימוקים של סערות, תמצא נימוקים יותר טובים אם אתה רוצה"

התנמלותה של גולדה מאיר ב"ישיבת מרכז מיפילגת העבודה על אורי אבנרי, דן בן-אמוץ ועמוס קינן, והצהרתה כי הסערות שהם מעוררים בציבור לא ישפיעו עליה כחוט השערה, הביאה לכך שבציבור הצטייר הרושם כאילו מינהיגת גולדה את הסערה הציבורית בפרשת בירעם ואיקרית לאנשים אלה בלבד, כשהבחינו יועציה של גולדה בסכנה שבהצהרה זו, מיהרו לפרסם, בשם מיפילגת העבודה להבהרה. הקטע למעלה, הוא הדיווח המקורי של העיתונים על דבי ריה של גולדה, והקטע למטה הוא ציטוט מתוך ההבהרה.

במהלך נאומה הבחינה ראש הממשלה היטב בין יחסה הביטחוני-פועילית של קבוצת-שוליים פוליטית בענין איקרית ובירעם ובין יחסה החיובי לרגשותיהם של העקורים ויחס הכבוד שהיא רואת לאנשים שמצפונם מטריח אותם עובד גורל העקורים. הנסיין לומר ש"סערות בציבור לא השפיעו עלי כחוט השערה" הוא מרשע — נאמר בהודעת דובר הממשלה.